

Lietuvos Respublikos diplomatinų atstovybių JAV
AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ
2025 m. liepos mėn.

Bendra ekonominė informacija	
BVP. Pirminiais duomenimis, JAV bendrasis vidaus produktas (BVP) 2025 m. II ketv. augo 3,0 proc. ir pranoko ekspertų lūkesčius, kurie pranašavo 2,3-2,5 proc. augimą. 2025 m. I ketv. JAV ekonomika smuko 0,5 proc. – tą nulėmė išskirtinis importo šuolis prieš muitų padidinimą. Vartotojų išlaidos, kurios formuoja apie du trečdalius BVP, balandį-birželį per metus didėjo 1,4 proc. (sausį-kovą – 0,5 proc.), valdžios sektoriaus išlaidos – 0,4 proc. (menko 0,6 proc.). Kapitalo investicijos į negyvenamą turtą augo 0,4 proc. (7,6 proc.), tuo tarpu į būsto sektorių menko 4,6 proc. (mažėjo 1,3 proc.). Eksportas susitraukė 1,8 proc. (plėtėsi 0,4 proc.), o importas sunyko 30,3 proc. (išaugo 37,9 proc.). Duomenys bus tikslinami dar du kartus.	Bureau of Economic Analysis
ES-JAV prekybos susitarimas. Liepos 27 d., JAV prezidentas D. Trumpas ir Europos Komisijos pirmininkė Ursula von der Leyen, susitikę D. Trumpo golfo kurorte Škotijoje, paskelbė apie pasiektą JAV ir ES prekybos susitarimą. Dar daug detalių turės būti suderėta ateityje, bet rėminės susitarimo sąlygos apima 15 proc. importo muitų daugumai prekių iš ES į JAV, įskaitant automobilius, automobilių dalis, farmacijos produktus (laukiama daugiau detalių) ir puslaidininkius, tačiau kai kuriems strateginiams sektoriams - orlaivių dalys, tam tikros cheminės medžiagos, puslaidininkinių gamybos įranga ir tam tikri žemės ūkio produktai bus taikomos išimties ir jie bus atleisti nuo muitų. Plienui ir aliuminiui JAV ir toliau taikys 50 % muto mokesčius, nors Ursula von der Leyen žurnalistams teigė, kad abi pusės susitarė dėl kvotų sistemos, kuri leis tam tikrą plieno ir aliuminio kiekį įvežti į JAV taikant mažesnę muitų tarifą. Taip pat ES įsipareigojo per ateinančius trejus metus įsigyti JAV energijos išteklių už 750 mlrd. JAV dolerių (nafta, dujos, branduolinės technologijos) bei investuoti 600 mlrd. JAV dolerių JAV teritorijoje. Trumpo administracija susitarimą pavadino „geru visiems“, nes jis įneša daugiau nuspėjamumo į verslo aplinką, tačiau Europos lyderiai ir analitikai griežtai kritikavo susitarimą, vadindami jį nesubalansuotu, galinčiu sumažinti ES BVP apie 0,2–0,5 %. Energetikos ekspertai abejoja, kiek realus bus įsipareigojimas pirkti JAV energijos išteklių už 750 mlrd. JAV dolerių, atsižvelgiant į ES dekarbonizacijos tikslus ir struktūrinius energijos pirkimo mechanizmus. JAV įmonės, kurioms pavyko išsiderėti išimtis ir muto mokesčiai joms aktualioms prekėms nebus taikomi (orlaivių dalys, puslaidininkinių gamybos įranga ir kt.), teigiamai įvertino pasiektą susitarimą, tačiau mažmeninės prekybos, gamintojų asociacijos akcentuoja, kad aukšti muto mokesčiai galiausiai bus perkelti ant JAV importuotojų ir vartotojų pečių, gali sutrikdyti tiekimo grandines, kelti grėsmę darbo vietoms ir pakenkti JAV gamybos konkurencingumui. Prekybos susitarimui įnešus daugiau stabilumo ir nuspėjamumo prekybiniuose santykiuose, finansų rinkos Europoje ir JAV kilo. Tačiau Vokietijos automobilių pramonės įmonių akcijos pradžioje stipriai paaugusios, greitai nusmuko žemyn, atspindėdamos nerimą, kad 15 proc. muto mokestis Vokietijos gamintojams kasmet kainuos milijardus eurų.	AP News US Trade Representative
Naftos kaina. „The Wall Street Journal“ apklausti ekspertai prognozuoja, kad „Brent“ naftos barelio kaina šiemet vidutiniškai sieks 67,14 USD, o „West Texas Intermediate“ (WTI) – 63,68 USD. Tai šiek tiek daugiau nei praėjusį mėnesį prognozuota – atitinkamai 66,32 USD ir 63,03 USD. Naftos kainos paskutinę liepos savaitę pakilo apie 5 %, kai prezidentas Trumpas pagrasino sugriežtinti	WSJ

ekonominį spaudimą Maskvai ir įvesti antrines sankcijas Rusijos naftos pirkėjams, sukeldamas susirūpinimą dėl galimo pasiūlos sumažėjimo. Liepos 31 d. Europos popietinėje prekyboje „Brent“ kaina viršijo 71 USD už barelį, o WTI siekė apie 69 USD.	
Vartotojų pasitikėjimo indeksas. Sumažėjus JAV gyventojų susirūpinimui dėl bendrų ekonomikos perspektyvų ir darbo rinkos būklės, Vartotojų pasitikėjimo indeksas liepos mėn. padidėjo 2 punktais iki 97,2. Nepaisant šio kilimo, pasitikėjimo lygis vis dar išlieka žemesnis nei prieš pandemiją, daugiausia dėl to, kad didesni importo muitai gali sąlygoti aukštesnę infliaciją tuo metu, kai darbo rinka silpnėja. Liepos mėn. mažėjo vartotojų, planuojančių pirkti stambius pirkinius (automobiliai, būstas, buitinė technika, atostogos). Svarbu pastebėti, kad apklausa buvo vykdoma iki liepos 20 d., kuomet dar nebuvo pranešta apie prekybos susitarimus su Japonija ir ES.	AP News

Technologijos, inovacijos, mokslas	
AI Action Plan. Liepos 23 d. D. Trumpo administracija pristatė Dirbtinio intelekto veiksmų planą (AI Action Plan, https://www.ai.gov/action-plan), kuris iš esmės pakeičia ankstesnės JAV administracijos strategiją dirbtinio intelekto vystymo srityje. Veiksmų plane numatyti trys pagrindiniai ramsčiai: inovacijų spartinimas (dereguliavimas, atvirojo kodo DI rėmimas, mokslinių tyrimų ir gamybos plėtra, žodžio laisvės apsauga ir nešališkumas), DI infrastruktūros JAV kūrimas (energijos ir elektros tinklų modernizavimas, leidimų išdavimo spartinimas, puslaidininkių gamybos grąžinimas į JAV, darbo jėgos mokymai), lyderystė tarptautinėje DI diplomatijoje ir saugume (pilnos DI ekosistemos eksportas sąjungininkams, eksporto kontrolė ir atsvara Kinijai, globalių standartų kūrimas). Kadangi paviešintas dokumentas nubrėžia svarbiausias gaires, administracija artimiausiu metu turės pateikti daugiau detalių dėl jo įgyvendinimo (pvz. ką reiškia sąvoka „America’s AI alliance“).	White House
Dronai. 2025 m. liepos mėn. JAV gynybos sekretorius P. Hegsethas pristatė naują Pentagono bepiločių orlaivių politiką, oficialiai pavadintą „JAV kariuomenės bepiločių dominavimo atskleidimas“. Šios politikos tikslas – esminis pertvarkymas, skirtas pagreitinti mažų bepiločių orlaivių įsigijimą, dislokavimą ir naudojimą visoje JAV kariuomenėje. Pagal naująją tvarką dronai, sveriantys mažiau nei 25 kg., bus „apskaitomi kaip vartojamosios prekės, o ne kaip ilgalaikis turtas“. Taip pat, smarkiai išplečiamas ratas asmenų, galinčių įsigyti, testuoti ir dislokuoti bepiločius orlaivius kariuomenės hierarchijoje.	Gynybos sekretorius Second Line of Defense
„Intel Corporation“ , JAV technologijų milžinė paskelbė, kad 15 proc. sumažins savo darbuotojų skaičių ir atsisakys planų investuoti dešimtis milijardų dolerių į naujas puslaidininkių gamyklas Europoje (nebetės anksčiau planuotų projektų Vokietijoje ir Lenkijoje). Bendrovė orientuosis į labai konkurencingą dirbtinio intelekto puslaidininkių rinką, žada atgauti rinkos dalį asmeninių kompiuterių procesorių segmente ir plėtos savo kuriamas 14A, 18A technologijas.	Intel
„Coco Robotics“ , autonominio prekių pristatymo startuolis, įkurtas 2020 m. Kalifornijos universiteto Los Andžele (UCLA) alumnų Zacho Rasha ir Brado Squicciarini, praneša apie planus augti 10 kartų ir esamą ~1000 robotų flotilę papildyti dar 9000 robotų. Specializuodamasi paskutinės mylios logistikoje, „Coco Robotics“ naudoja šaligatviais važinėjančius robotus, kuriuos nuotoliniu būdu prižiūri žmonės (žmogaus ir roboto sąveikos modelis), leidžiantis greitai plėstis nelaukiant visiško autonomiškumo. Teigiama, kad robotai neseniai buvo patobulinti naudojant tą pačią dirbtinio intelekto technologiją, kuri naudojama „ChatGPT“.	LA Times
Imigracijos reidai Kalifornijoje, ypač Los Andžele, jau daro įtaką valstijos ekonomikai. Nuo birželio pradžios daugelis imigrantų vengia išeiti iš namų bijodami būti sulaikyti, todėl dalis verslų užsidarė, o privačiame sektoriuje dirbančių žmonių skaičius sumažėjo 3,1 % – tai prilygsta COVID-19 karantino laikotarpiui. Ekonomistai įspėja, kad tęsiantis sutrikimams gali nukentėti verslai,	LA Times

priklauantys nuo imigrantų darbo jėgos, sumažės produktyvumas, vėluos projektai, o tai neigiamai paveiks Kalifornijos BVP ir gali lemti maisto kainų augimą visose Jungtinėse Valstijose.	
Pramogos. Žiniasklaidos ir pramogų kompanija „Warner Bros. Discovery“ liepos pab. oficialiai paskelbė būsimų naujų kompanijų pavadinimus ir vadovų komandas, kurie vadovaus „Warner Bros“ (kūrybinės studijos ir srautinių paslaugų platforma) ir „Discovery Global“ (kabeliniai tinklai, sportas, žinios). Planus 2026 m. viduryje atsiskirti į dvi atskiras kompanijas „Warner Bros. Discovery“ paskelbė 2025 m. birželio mėn.	Hollywood Reporter
„Amazon“ atleido mažiausiai šimtus darbuotojų iš savo debesų kompiuterijos padalinio „Amazon Web Services“. Birželio mėn. generalinis direktorius Andy Jassy įspėjo, kad generatyvinių dirbtinio intelekto (DI) įrankių įdiegimas sukels darbo jėgos mažinimą. Pasiteiravus ChatGPT, kokį poveikį dirbtinis intelektas daro darbo rinkai, šis sugeneravo tokį atsakymą: „Dirbtinis intelektas keičia darbo rinką, automatizuodamas pasikartojančias užduotis, kurdamas naujas darbo vietas ir transformuodamas esamas. Kai kurie darbai – ypač duomenų suvedimo, klientų aptarnavimo ir gamybos srityse – mažėja arba įgauna naujas formas, tuo tarpu atsiranda naujų pareigų, susijusių su DI kūrimu, duomenų analize ir žmogaus bei DI sąveika. Šie pokyčiai didina technologijas išmanančių darbuotojų paklausą ir skatina visuotinį poreikį persikvalifikuoti. Tuo pat metu kyla rizika dar labiau pagilinti atotrūkį tarp prisitaikančių ir atsiliekančių, todėl išauga švietimo ir darbo rinkos politikos svarba“.	Reuters

Energetika, transportas, klimatas	
Klimato kaita. JAV Aplinkos apsaugos agentūros (EPA) vadovas Lee Zeldinas liepos pab. paskelbė, kad imasi veiksmų panaikinti EPA 2009 m. priimtą mokslinę išvadą, kurioje teigiama, kad šiltnamio efektą sukeliančios dujos kelia grėsmę žmonių sveikatai ir gerovei. Neabejotina, kad šis žingsnis bus skundžiamas teisme. Minėta mokslinė išvada yra teisinis pagrindas, leidžiantis reguliuoti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimus iš automobilių, elektrinių ir kitų šaltinių pagal Švaraus oro įstatymą, tad siekis ją panaikinti yra tiesioginis prezidento Trumpo bandymas iš esmės panaikinti klimato kaitos reguliavimą ir apsunkinti galimybes būsimiems prezidentams įvesti naujus reglamentus.	EPA Axios
Vėjo energetikos sektorius JAV šiuo metu klesti, tačiau naujausi duomenys ir D. Trumpo administracijos politika indikuoja problemas. Vėjas yra didžiausias atsinaujinančios elektros šaltinis JAV – 2023 m. jis sudarė apie 10 % visos šalies elektros gamybos. 2025 m. I ketv. JAV buvo instaliuota 2,1 GW naujų vėjo energetikos pajėgumų, o iki metų pabaigos bus pridėta dar 8,1 GW – tai būtų apie 56 % daugiau nei pernai, tačiau gerokai mažiau nei 2020-2022 m. Prognozuojama, kad per ateinančius penkerius metus vidutiniškai bus pridėama apie 9 GW per metus. Tačiau ryškėja nerimą keliantys ženklai: naujų vėjo turbinų užsakymų skaičius per pirmąjį 2025 m. pusmetį sumažėjo 50 %, palyginti su praėjusiais metais, D. Trumpas griežtai reikalauja mažinti subsidijas saulės ir vėjo energetikai, administracija ima reikalauti papildomų procedūrų vystant projektus.	Axios
Atsinaujinanti energetika. Du trečdaliai Kalifornijos elektros energijos 2023 m. buvo pagaminta iš švarios energijos šaltinių – Kalifornija tapo didžiausia pasaulio ekonomika, pasiekusia tokį aukštą švarios energijos lygį. Valstija paskelbė naujus duomenis, rodančius tolesnę pažangą siekiant švarios energetikos ateities: 2023 m. net 67 % mažmeninės elektros energijos pardavimų sudarė atsinaujinančių ir nulinės anglies emisijos šaltinių energija – palyginti su 61 % ankstesniais metais ir maždaug 41 % prieš dešimtmetį. Švarios energijos šaltiniai apima saulės, vėjo, hidroenergetikos, branduolinės, geoterminės ir biomasės elektrines. 2024 m. Kalifornija prijungė rekordinę – 7000 megavatų (MW) – švarios energijos galią prie elektros tinklo. Tai didžiausias vieno metų prieaugis valstijos	Kalifornijos gubernatorius

istorijoje. Šis pasiekimas pranoko ankstesnius rekordus, pasiektus 2022 ir 2023 m., pažymėdamas trečius metus iš eilės, kai švarios energijos plėtra buvo beprecedentė.	
„Tesla“ 2025 m. II ketv. patyrė 42 proc. veiklos pajamų kritimą, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu praėjusiais metais – nuo 1,6 mlrd. iki 923 mln. USD. Pagrindinės to priežastys - mažesnės pajamos iš reguliavimo kreditų, veiklos išlaidų padidėjimas dėl dirbtinio intelekto ir kitų mokslinių tyrimų bei plėtros projektų, taip pat sumažėjęs transporto priemonių pardavimų skaičius. Liepos pab. „Tesla“ paskelbė apie devynerių metų, 16,5 mlrd. USD vertės susitarimą su „Samsung“ dėl naujos kartos AI6 lustų gamybos naujoje gamykloje Teksase. Šie lustai bus naudojami tokiose sistemose kaip „Full Self Driving“ (visiškai autonominis vairavimas), superkompiuteris „Dojo“ ir „Tesla“ roboto „Optimus“ projektas. Gamyba pradžioje bus vykdoma naudojant TSMC AI5 lustus kaip pereinamąjį sprendimą.	Automotive Dive CNN

Parodos 2025 m. II pusmetį			
August 10-13	SmallSat Conference	Salt Lake City, Utah	https://smallsat.org/
September 10-12	Americas Food & Beverage Show	Miami, Florida	https://www.americasfoodandbeverage.com
September 8-11	RE+ Conference (energy industry)	Las Vegas, Nevada	https://www.re-plus.com
October 5-8	AdvaMed 2025, the MedTech Conference	San Diego, California	https://themedtechconference.com/
October 7-9	Semicon West 2025	Phoenix, Arizona	https://www.semiconwest.org/
October 6-12	SF Tech Week 2025	San Francisco, California	https://www.tech-week.com/
October 13-15	AUSA Annual Meeting and Exposition	Washington, DC	https://meetings.ausea.org/annual/2024
October 26-29	Money20/20	Las Vegas, Nevada	https://us.money2020.com
October 27-29	Tech Crunch Disrupt	San Francisco, California	https://techcrunch.com/events/tc-disrupt-2024/
October 28-30	Equipment And Technology Show for Food & Beverage (EATS)	Chicago, Illinois	https://theeatsshow.us.messefrankfurt.com/us/en.html
November 5-6	World Business Forum New York	New York City, NY	https://wbf.wobi.com/wbf/wbf-nyc/
November 16-18	Private Label Trade Show	Chicago, Illinois	https://plma.com/
November 19-20	BIOMEDevice Silicon Valley	Santa Clara, California	https://www.biomeddevicesiliconvalley.com/en/home.html
December 10-11	AI Summit	New York City, NY	https://newyork.theaisummit.com/ai-summit-new-york

Parengė: Lietuvos ambasada JAV, Lietuvos generalinis konsulas Los Andžele.